

Dkt. George Payton, Tafsiri ya Biblia, Kipindi cha 14, Changamoto katika Tafsiri na Mawasiliano, Masuala ya Lugha, Sehemu ya 3, Mifano Zaidi ya Usemi

© 2024 George Payton na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. George Payton na mafundisho yake kuhusu tafsiri ya Biblia. Huu ni kipindi cha 14, Changamoto katika Tafsiri na Masuala ya Lugha Sehemu ya 3, Mifano Zaidi ya Usemi.

Tunaendelea na majadiliano yetu kuhusu lugha ya mfano, na tunataka kuangalia lugha nyingine zaidi ya mfano, mifano mingine zaidi ya usemi tunayopata katika Biblia, na moja wapo ni utambulisho wa mtu. Utambulisho wa mtu ni wakati kitu kisicho na uhai kinasemekana kufanya mambo ambayo watu hufanya, na vitu visivyo na uhai havifanyi kazi vyenyewe.

Shida ni kwamba si lugha zote zinaweza kufanya hivyo. Sio lugha zote zina aina hiyo ya umbo ambalo zinaweza kutumia, hasa wakati umbo hili linatumia nomino za dhahania. Baadhi ya tamaduni hazina nomino za dhahania, kwa hivyo una umbo linalotumia nomino za dhahania kufanya jambo fulani, na ni mtengano kamili kwa watu hawa. Kwa hivyo, lazima ufikirie njia nyingine ya kuwasilisha maana ya kile kinachowasilishwa.

Kwa hivyo, tunapaswa kubaini maana yake, kuigawanya, kuielewa katika muktadha wake wa kitamaduni, na kisha kujaribu kuheshimu, kuelezea, na kutafakari kile inachosema bila kutumia taswira hiyo. Kwa hivyo, hofu ikawajia wote wanaoishi karibu nao. Hiki ndicho kilichotokea baada ya Yohana Mbatizaji kuzaliwa, na watu walishangaa kwamba mwanamke huyu wa miaka 90, au chochote kile alichokuwa, alikuwa na mtoto huyu, na mtoto alikuwa na afya njema.

Na hivyo, hofu ikawajia wote waliokuwa wakiishi karibu nao. Huo ni mstari katika kitabu cha Luka. Kwa hivyo, unasema nini unapona hilo? Labda watu wote waliokuwa karibu nao waliogopa.

Imani yako imekuponya. Yesu alitumia hilo mara kadhaa. Alilitumia hilo kwa mwanamke aliyekuwa na tatizo la kutokwa na damu.

Na tena, una neno imani yako. Unafanya nini unapokuwa huna aina hiyo ya neno? Kama vile imani ni nomino dhahania. Sio kitu kinachoshikika, chenye uhalisia.

Kwa hivyo, alifanya nini? Aliamini. Kwa sababu uliamini, uliponywa. Au hata ukichukua hatua zaidi, kwa sababu uliniamini, uliponywa.

Kwa hivyo, hatuwezi kufanya jambo hili moja kwa moja kila wakati, hasa tunapokuwa na vikwazo hivi kutoka kwa lugha. Sawa, metonymy na synecdoche ni mambo mengine ambayo tutayaangalia. Metonymy hutumika wakati kitu kimoja kinatumika kurejelea kitu kingine badala ya kujirejelea chenyewe.

Na synecdoche ni uhusiano wa sehemu-kitu kizima. Sasa maneno haya mawili ni magumu kutenganisha. Kitu ni lini synecdoche? Kitu ni lini metonymy? Na hilo ni gumu sana.

Kwa hivyo, kwa njia fulani, tunaichukulia kama kategoria moja na kusema hii ni tamathali ya usemi. Na katika tamathali hiyo ya usemi, kuna aina fulani ya marejeleo ya kitu kwa kukiita kitu kingine. Sawa.

Metonimia kwa kawaida hukaa ndani ya eneo au fremu fulani ya jumla. Vivyo hivyo kwa sinekdoki.

Kumbuka kwamba sitiari hupitia aina mbili tofauti. Vitu viwili tofauti kabisa vinalinganishwa. Hapa, una kitu ndani ya angalau kategoria moja kinachorejelea kitu kingine katika kategoria hiyo.

Kwa mfano, kwa kutumia sitiari, chumba chake ni zizi la nguruwe, ambalo ni makazi ya binadamu. Zizi la nguruwe ni la mifugo.

Na hizo ni fremu mbili tofauti za marejeleo ambazo sitiari inaunganisha. Sawa, vipi kuhusu metonymia? Tuna mambo kama haya. Ninapenda kusoma Shakespeare.

Samahani, Shakespeare ni mtu aliyekufa karne nyingi zilizopita. Kwa hivyo, Shakespeare anawakilisha nini? Maandishi ya Shakespeare au vitabu vya Shakespeare. Dallas alishinda leo.

Dallas ndiyo timu unayoizungumzia, iwe ni mchezo mmoja au mwingine. Unataka kwenda kuchukua kikombe? Kwa hivyo, kikombe kinawakilisha kinywaji kilicho ndani yake. Kwa hivyo, unajua, sawa, tutaenda kuchukua kikombe cha kahawa.

Waingereza, wanasema neno cuppa . Twende tukapate kikombe . Na hicho ni kikombe cha, sivyo? Na huko Uingereza hiyo kwa kawaida humaanisha chai.

Sivyo? Kwa hivyo, wanaposema njoo unywe kikombe , unajua kwamba utapata kikombe cha chai. Nimeegesha gari karibu na maktaba. Samahani, nimesimama hapa nikizungumza nawe, na sijapita karibu na maktaba.

Kuna nini karibu na maktaba? Gari langu. Kwa hivyo, mimi na gari langu. Tena, hili ni gari langu, sivyo? Kwa hivyo hilo ni jambo lingine.

Ikulu ya White House imetangaza leo. Ikulu ya White House inawakilisha labda rais. Rais ametangaza leo, lakini wanasema Ikulu ya White House na sote tunajua hilo.

Hapa kuna msemu mzuri na wa kuvutia: ikiwa pro ni kinyume cha con, ni nini kinyume cha maendeleo? Congress. Na kwa hivyo, tunasema Congress inafanya mambo ya kichaa siku hizi. Naam, Congress ni kundi la watu.

Kwa hivyo, watu wanafanya mambo ya kichaa kwa pamoja, lakini tunatumia neno Bunge. Na kwa hivyo hiyo ni moja ya takwimu hizi. Sawa, mifano ya synecdoche.

Aliomba anioe. Kwa hivyo, nilimposa mke wangu. Akasema ndiyo.

Alisema tunahitaji kwenda kuzungumza na wazazi wangu. Kwa hivyo, tulishuka hadi nyumbani kwake na tunakula chakula cha jioni pamoja na kukaa sebuleni na kuzungumza. Kisha Baba anasema, kwa hivyo tuambie kwa nini uko hapa.

Nami nikasema niko hapa kuomba mkono wa binti yako katika ndoa. Na bila kuruka mdundo, baba mzaha mzuri, je, unataka yeye pia? Mkono wake unamwakilisha. Kwa hivyo hiyo ni hadithi ya kawaida.

Ni uhusiano wa sehemu nzima au kitu kizima kinachowakilisha sehemu yake. Magurudumu mazuri, ambayo yanamaanisha nini? Gari nzuri. Unasema magurudumu tu ni mazuri, na mengine si mazuri? Hapana, unasema kitu kizima ni kizuri, lakini unakiita magurudumu.

Hei, naenda kununua magurudumu mapya. Labda nanunua gari jipya. Una moyo wangu.

Tena, moyo unamaanisha mtu mzima. Na kwa hivyo wakati mwingine ni vigumu kubaini kama ni metonymy au synecdoche. Ni muhimu zaidi kutambua kwamba ni ya mfano na kwamba haipaswi kuchukuliwa kihalisi.

Na kubaini ulinganisho au uhusiano au uhusiano kati ya vitu hivi viwili ni upi. Sawa. Kwa hivyo jambo la kwanza tunalofanya ni kutambua kwamba tuna umbo.

Wakati mwingine si dhahiri, lakini tunapaswa kutambua, oh, kuna jambo lililofichwa hapa ambalo tunahitaji kulifikiria na pengine kulivunja. Kwa hivyo, sikuja kuleta amani bali upanga. Haya ni maneno ya Yesu.

Hakuja kuleta amani. Kwa maneno mengine, hakuja kuwafanya kila mtu awe na amani na mwenzake. Hili ni moja ya mambo magumu ya Yesu, lakini upanga unawakilisha nini? Mapigano, vita, migogoro, labda majeraha ya mwili.

Hatujui. Lakini upanga ni neno linalowakilisha vitu hivi vingine. Na hivyo ndivyo ilivyo uwanja wa jumla wa vita.

Kwa hivyo, tungesema kwamba hiyo ni njia ya vita. Mungu atampa kiti cha enzi cha baba yake, Daudi. Sawa.

Tutazungumzia hilo baada ya muda mfupi. Mkono wa Bwana ulikuwa pamoja nao. Mkono wa Bwana uko juu yako.

La kwanza linazungumzia wanafunzi. La pili lilikuwa wakati Anania alipokuja na kuzungumza na Paulo. Kwa hivyo, tunafanya nini tunapotafsiri? Naam, tulibaini kuwa ni moja.

Sasa, tufanye nini? Mara tu mtu huyo atakapotambuliwa, tambua anamaanisha nini. Na kwa hivyo, kama tulivyosema, sikuja kuleta amani, bali upanga. Upanga ni mapigano, vita, na mapigano.

Vipi kuhusu kiti kinachofuata? Mungu atampa kiti cha enzi cha baba yake Daudi. Kiti cha enzi kinawakilisha nini? Kuwa mfalme, mtawala, mamlaka aliyokuwa nayo Daudi. Basi, hii inazungumzia Yesu na Luka, kwamba atakuja kuwa mtawala kama Daudi alivyokuwa mtawala.

Na juu ya watu wa Israeli. Mkono wa Bwana ndio mfano wa usemi. Jambo hili lote pia ni nahau.

Kwa hivyo, tumeunganisha maumbo yote pamoja. Mkono wa Bwana ulikuwa pamoja nao. Hiyo ina maana gani? Ukiangalia hapo, kulikuwa na aina fulani ya baraka.

Uwepo wa Mungu ulikuwa pamoja nao. Mungu alikuwa akiwasaidia. Katika kisa cha Paulo, mkono wa Bwana uko juu yako au uko juu yako.

Na sehemu iliyobaki ya hadithi hiyo ni kwamba utakuwa kipofu kwa siku tatu. Na kisha mtu atakuja kukuokoa, na utaona tena. Kwa hivyo ndivyo ilivyo? Nini kinatokea? Kwa hivyo, tunapaswa kukumbuka tena kile tulichosema; neno moja dogo linaweza kubadilisha maana nzima ya usemi huo.

Mkono wa Bwana dhidi ya mkono wa Bwana. Je, huwa hivi kila wakati? Tungefanya utafiti zaidi ili kubaini. Je, huo ni muundo ambao tunaweza kuujuu? Lakini mkono wa Bwana juu yako unakukumbusha nini? Na tena, kumbuka, hizi ni picha za maneno zinazoleta hali fulani akilini.

Wanaleta mtazamo huu katika akili zetu, ingawa haujaandikwa. Adhabu. Mungu atakuadhibu.

Mkono wa Bwana ulikuwa mzito juu yao katika baadhi ya maeneo. Kwa hivyo sasa, nambari moja, tumegundua ni nini. Ni mfano.

Nambari ya pili, tumetambua maana iliyo nyuma ya taswira. Sasa swali ni, tunasemaje hivyo? Kwa sababu lugha nyingi, ukisema mkono wa Bwana, je, zina wazo au dhana au usemi huo? Ikiwa sivyo, basi tunapaswa kufanya kitu ili kukifanya kiwasiliane. Kwa hivyo, basi tunajaribu kujua jinsi ya kukisema.

Tunatafsiri kwa kutumia taswira kwa njia ya kawaida katika lugha lengwa. Kwa hivyo, tukiweza kuhifadhi taswira hii na kusema mkono wa Bwana au kumpa kiti cha enzi cha baba yake, basi tunaweza kuihifadhi ikiwa inaeleweka wazi. Hata kama si njia ya kawaida zaidi ya kuisema ikiwa ni njia inayokubalika ya kuisema na watu waende, ndio, tunaelewa, na haisikiki kuwa ya ajabu, au haisikiki kuwa ya kigeni sana, basi inaweza kuwa sawa.

Lakini ikiwa sivyo, basi tunahitaji kuirudia. Na kwa kawaida, ni kuirudia kwa njia iliyo wazi zaidi bila kutumia tamathali ya usemi. Kwa hivyo Mungu atampa kiti cha enzi cha baba yake, Daudi.

Mungu atamfanya atawale Israeli kama Daudi alivyotawala au kama baba yake Daudi alivyotawala. Matendo 11:21, mkono wa Bwana ulikuwa pamoja nao, Bwana alikuwa pamoja nao, Bwana alikuwa akiwabariki, Bwana alikuwa akiwapa mafanikio, kitu cha aina hiyo. Tena, inategemea lugha lengwa, lakini angalau tunaangalia chaguzi tofauti.

Na tena, tunachagua moja kutoka kwenye kisanduku cha zana inayolingana zaidi na kitu tunachofanyia kazi. Sawa, mkono wa Bwana uko juu yako. Bwana anakuadhibu. Je, Paulo alielewa kwamba Bwana alikuwa akimwadhibu? Ndiyo.

Lakini tena, neno mkono juu ya kitu halieleweki hata kwetu kila wakati. Kwa hivyo, ukisoma kwamba mkono wa Bwana uko juu yako, peke yako, nenda, sijui kinachoendelea. Unasoma muktadha mzima, nenda, sawa.

Ndiyo, naelewa kwamba Mungu anawaadhibu kwa namna fulani. Sawa, kwa hivyo kutafsiri metonymy na synecdoche katika Mwanzo 14. Na ningependa tupige kambi hapa kwa muda.

Sawa, kwa hivyo hali hii inaanza katika mstari wa 1 na inasema, na ilitokea katika siku za Amrafeli, mfalme wa Shinari, Arioko, mfalme wa Elasari, Kedorlaomari, mfalme wa Elamu, na Tidali, mfalme wa Goimu. Walipigana vita dhidi ya Bera, mfalme wa Sodom, na Birsha, mfalme wa Gomora, Shinabu, mfalme wa Adma, na Shemeberi, mfalme wa Seboimu, na Bela, mfalme wa Soari. Na hawa walikuja kama washirika katika bonde la Sidimu ambalo ni Bahari ya Chumvi, inayojulikana kama Bahari ya Chumvi.

Kwa hivyo, una wafalme hawa watano na wafalme hawa wanne. Kisha, wanatupa hadithi ya nyuma ya kile kilichotokea kati yao. Na waliambiwa kwamba wafalme hao watano walimwasi Kedorlaomari , ambaye alikuwa mfalme mkuu.

Baada ya kutiishwa kwa miaka kadhaa, walisema, hapana, hatutafanya hivyo tena, kisha wakaasi. Kwa hiyo, wafalme hao wanne walitajwa kwanza, wakavuka hadi mahali ambapo Bahari ya Chumvi iko, na njiani wakawashinda watu hawa, na watu hawa, na watu hawa, na kisha tunasikia kwamba walikutana kwenye Bahari ya Chumvi. Mfalme wa Sodoma, na mfalme wa Gomora, na mfalme wa Adma, na mfalme wa Seboimu, na mfalme wa Bela, au Soari, wakatoka wakajipanga kwa vita dhidi yao katika bonde la Sidimu, Bahari ya Chumvi, dhidi ya Kedorlaomari , mfalme wa Elamu, Tidali, mfalme wa Goimu , Amrafeli, mfalme wa Shinari, Arioko, mfalme wa Elasari.

Wafalme wanne dhidi ya watano. Basi bonde la Sidimu lilikuwa limejaa mashimo ya lami, na wafalme wa Sodoma na Gomora wakakimbia, wakaanguka humo, lakini wale walionusurika wakakimbilia nchi ya vilima. Je, tunaona metonymy slash synecdoche hapa? Natumaini hivyo.

Kwa hivyo, inaposema wafalme wanne walijipanga vitani dhidi ya wafalme watano, ni nani anayepigana? Wafalme na majeshi yao. Na hilo ni wazi kabisa ukisoma kifungu kizima kinachoendelea, wafalme na majeshi yao, na wanamrejelea mfalme kama mfalme wa Amfitrioni, kwa hivyo ni njia fupi ya kuzungumza. Na hatuhitaji kurudia majeshi, majeshi, majeshi, majeshi, majeshi.

Tunasema tu mfalme huyu na mfalme yule, au wafalme hawa na wafalme wale, na ndiyo maana inasema katika mstari wa tisa, wafalme wanne dhidi ya watano. Kwa hivyo, jambo hili lote ni sitiari moja kubwa, au lugha moja kubwa ya kitamathali kwa kutumia hii, tuiite metonymy, sawa? Sawa. Kisha katika kumi, sasa bonde la Sidimu lilikuwa limejaa mashimo ya lami, na wafalme wa Sodoma na Gomora wakakimbia, na maandishi ya Kiebrania yanasema hivi kihalisi, nao wakaanguka ndani yake, na waliobaki wakakimbilia vilimani.

Sawa? Swali. Nani alianguka kwenye mashimo ya lami? Na nani alitoroka? Naweza kuuliza, ni nani aliyekimbia? Tuanze na hilo katika mstari wa kumi. Kwa hivyo, tunaangalia mstari wa kumi.

Basi bonde lilikuwa limejaa mashimo ya lami; wafalme wa Sodoma na Gomora walikimbia, wakaanguka humo. Lakini wale walionusurika walikimbilia nchi ya vilima. Ni nani aliyekimbia? Hili ni mojawapo ya mambo ya fumbo ambayo mwandishi anadhani msomaji atayachukua.

Ni dhahiri kwamba majeshi yako vitani hapa, na ni dhahiri kwamba baadhi ya majeshi yaliwashinda majeshi mengine, na yale yanayoshindwa, yanafanya nini? Yanakimbia.

Na yanapokimbia, sawa, hivyo jambo zima linamrejelea mfalme, mfalme, ikimaanisha mfalme, jeshi, mfalme pamoja na jeshi. Yote, njia yote.

Tunawezaje kutafsiri mstari wa kumi? Tafsiri ya habari njema, wafalme wa Sodoma na Gomora walijaribu kukimbia vita. Walianguka ndani ya mashimo. Wafalme wengine watatu walitorokea milimani.

Walichukulia takwimu hiyo kihalisi. Na ukiiangalia na kusema, vema, inasema wao, sawa, baada ya kusema wafalme. Lakini haisemi wafalme kwa Kiebrania, kwa mawazo ya Kiebrania.

Mfalme anawakilisha mfalme pamoja na jeshi. Pia, ukifikiria hali hiyo, una uwanja wa vita, na una mamia na mamia ya wanajeshi wanaopigana. Kwa hivyo, hilo linamrejelea nani? Je, linamrejelea mfalme wa Sodoma na Gomora pekee? Sidhani kama hiyo ndiyo tafsiri sahihi.

Sidhani kama hiyo ni ufafanuzi sahihi. Na nadhani ni kuchukua takwimu halisi, na sisi nini? Kamwe usichukue takwimu halisi, tafadhali, sawa? Na haiwataji wafalme wengine watatu. Inasema nini? Wao.

Tena, hii ni fumbo. Hivi ndivyo Kiebrania kinavyofanya. Lakini tunaona kwamba kuna tatizo na mstari huo kwa sababu ni wa moja kwa moja sana, na unazungumzia wanaume watano pekee.

Lakini kuna kitu kingine kinachotuangazia akili zetu kwamba hili si sahihi. Unaangalia chini baadaye katika kifungu. Mfalme wa Sodoma anamkaribisha Ibrahimu baada ya Ibrahimu kumwokoia Lutu na watu wote kutoka Sodoma. Na anafanya nini? Anamkaribisha na kusema, nimefurahi sana kwamba umewaokoa wote.

Ninawezaje kukulipa, sivyo? Lakini kama alianguka kwenye shimo la lami, alitoka wapi? Wazo ni kwamba unaanguka kwenye shimo la lami na nini? Kufa. Sawa. Alitoka wapi ikiwa alianguka na kufa kwenye mashimo ya lami? Kwa hivyo, kuna muunganisho hapo.

Na kwa hivyo, kuna masuala mengi hapa ambayo tunapambana nayo sana, na tunasema, je, hii ni ufafanuzi sahihi? Na unasema, hebu turudi kwenye Kiebrania. Samahani, Kiebrania ndio tatizo. Hii ndiyo sababu tunazungumzia kuhusu tamathali hizi zote za usemi.

Hii ndiyo sababu tunazungumzia mambo haya ya lugha yanayowapa changamoto watafsiri. NLT. Baadhi walianguka kwenye mashimo ya lami huku wengine wakitoroka.

Sawa, hiyo ni bora kidogo. Tunaweza kujaza nafasi zilizo wazi. Nini kidogo? NIV.

Baadhi ya wanaume walianguka ndani yake, na wengine wakakimbilia vilimani. Je, hilo linakubalika? Nadhani hivyo. Nadhani linatoa wazo la aina hiyo hiyo.

Na tunapata wazo kwamba wanaume ni askari. Hatuhitaji kusema askari hapo. Kwa kweli, Waebrania hawasemi hata kidogo.

Inasema tu. Baadhi yao walianguka ndani yao , na wengine wakakimbia, kama wale wengine. Na kwa hivyo, tunapata wazo hili kwamba inazungumzia idadi, mamia ya wanaume wakipigana, baadhi yao wakitoroka, na baadhi yao wakifa kwenye mashimo.

Sawa. Kwa hivyo, samahani, tunaendelea na sitiari. Kwa hivyo, metonymy/synecdoche tunaweza kutafsiri maana iliyo nyuma ya taswira ikiwa taswira yenyewe haiwasiliani vizuri? Na kusema ukweli, hii haiwasiliani vizuri ikiwa tutaitafsiri kihalisi kutoka kwa Kiebrania.

Kama ingekuwa hivyo, tusingekuwa na tafsiri tatu au nne, au tano tofauti. Kwa hivyo, tahadhari ya kidokezo, jikumbushe, matoleo yanapotofautiana, kuna tatizo la kutatuliwa. Matoleo yanapotofautiana, hiyo ina maana kwamba kuna suala la tafsiri linalohusika ambalo unahitaji kulichunguza.

Haya basi. Sawa, ninaendelea. Sitiari.

Naam, ni sitiari. Sitiari ni usemi unaopatikana mara nyingi katika fasihi. Samahani, tayari tulikuwa nao.

Sawa, samahani. Ninachotaka kufanya sasa ni kuacha mazungumzo haya, kisha nina mazungumzo mengine ambayo tutayaendea. Sawa.

Kwa hivyo, hiyo ndiyo lugha yetu ya mfano. Sasa, tutaendelea na mjadala mwingine, na huo utakuwa kuhusu jinsi ya kutafsiri maneno muhimu ya kibiblia au mawazo yasiyojulikana ambayo yanapatikana katika Biblia. Sawa.

Asante.

Huyu ni Dkt. George Payton na mafundisho yake kuhusu tafsiri ya Biblia. Huu ni kipindi cha 14, Changamoto katika Tafsiri na Mawasiliano Masuala ya Lugha Sehemu ya 3, Mifano Zaidi ya Usemi.